CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL EVGENI TANCHEV
prezentate la 15 aprilie 2021 [1]

Cauza C-866/19

SC
împotriva
Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie

[cerere de decizie preliminară formulată de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia)]

„Trimitere preliminară – Asigurări sociale – Persoană asigurată care a realizat perioade de cotizare în alt stat membru decât statul membru competent – Dreptul la pensie pentru limită de vârstă – Regulamentul (CE) nr. 883/2004 – Calculul prestațiilor de pensie”

1. Prin prezenta cerere de decizie preliminară formulată de Sąd Najwyższy (Curtea Supremă, Polonia) (denumită în continuare „instanța de trimitere”), Curții i se solicită să ofere clarificări cu privire la Hotărârea Tomaszewska [2]. Instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă, în împrejurările din procedura principală, perioadele de cotizare la sistemul de pensii realizate de o persoană asigurată [3] în alt stat membru decât statul membru competent [4] (denumite în continuare „perioadele de cotizare realizate în statul membru gazdă”) trebuie luate în considerare, din perspectiva dreptului Uniunii, pentru calcularea cuantumului prestațiilor de pensie care trebuie plătite de statul membru competent, în speță Polonia, persoanei asigurate în cauză. Hotărârea Tomaszewska a răspuns la o astfel de întrebare numai în ceea ce privește dobândirea prestațiilor de pensie. În ce măsură principiile dezvoltate în cauza respectivă se aplică calculului prestațiilor datorate?

2. Situația de fapt din procedura principală este următoarea. Potrivit dreptului polonez, durata perioadelor necontributive în Polonia care poate fi luată în considerare la calcularea prestațiilor de pensie este plafonată la o treime din stagiile de cotizare realizate în Polonia [5]. Se ridică problema dacă perioadele contributive din statul gazdă realizate în Țările de Jos de către o

[1] Limba originală: engleza.

[2] Hotărârea din 3 martie 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, denumită în continuare „Hotărârea Tomaszewska”).

[3] În decizia de trimitere nu se precizează dacă persoana asigurată are sau nu calitatea de „lucrător” în sensul articolului 45 TFUE. Prin urmare, orice trimitere la această dispoziție în cadrul prezentelor concluzii trebuie interpretată sub rezerva acestei variabile. Trebuie arătat că domeniul de aplicare personal al Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2004, L 166, p. 1, rectificare în JO 2004, L 200, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 82), care este aplicabil *ratione temporis* în cauza principală (a se vedea nota de subsol 6 de mai jos), nu se limitează doar la lucrători. O persoană care solicită drepturi de securitate socială trebuie să fie o „persoană asigurată” în sensul articolului 1 litera (c) din Regulamentul nr. 883/2004, iar potrivit articolului 2 alineatul (1), Regulamentul nr. 883/2004 „se aplică resortisanților unuia dintre statele membre, apatrizilor și refugiaților care sunt rezidenți într-un stat membru și care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre, precum și membrilor de familie și urmașilor acestora”.

[4] A se vedea articolul 1 litera (s) din Regulamentul nr. 883/2004.

[5] A se vedea punctul 12 de mai jos.

persoană asigurată trebuie adăugate, în temeiul dreptului Uniunii, la stagiile de cotizare realizate în Polonia, prelungindu-se astfel durata stagiilor de cotizare în Polonia care trebuie luate în considerare la calcularea unei pensii acordate de Polonia.

3. Am ajuns la concluzia că, potrivit dreptului Uniunii, perioadele de cotizare realizate în statul gazdă trebuie luate în considerare la calculul cuantumului teoretic al prestației de pensie datorate în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004[6]. Mai precis, norma de drept polonez care prevede că perioadele necontributive realizate în Polonia nu pot fi relevante decât pentru calcularea cuantumului unei pensii până la limita plafonului de o treime din stagiile de cotizare realizate în Polonia (denumit în continuare „plafonul de o treime pentru perioadele necontributive”) trebuie interpretată în sensul că include perioadele de cotizare din statul gazdă realizate de persoana asigurată în cauză în Țările de Jos. Orice altă soluție ar fi incompatibilă cu obiectivele Regulamentului nr. 883/2004 și cu principiile pe care se întemeiază acesta[7] și ar fi în contradicție cu principiul cumulării, a cărui expresie specifică o constituie articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004. Soluția propusă în prezentele concluzii este de asemenea conformă cu obiectivul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, care este de a reduce orice prejudiciu suferit de persoanele asigurate care și-au exercitat dreptul la muncă în alte state membre decât statul membru competent[8] prin metoda de calcul al cuantumului teoretic al pensiei datorate.

4. Cu toate acestea, stagiile de cotizare în statul membru gazdă nu afectează calcularea plafonului de o treime în ceea ce privește prestația de pensie reală, prorata, datorată în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004. Acest obiectiv al articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) este diferit de cel al articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004. Articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) calculează prestația prorata datorată în cadrul unui exercițiu cunoscut sub denumirea de proratizare[9]. Această dispoziție reflectă calificarea Regulamentului nr. 883/2004 drept măsură de coordonare a sistemelor naționale de securitate socială, iar nu drept măsură de armonizare, și care urmărește să asigure o repartizare echilibrată între statele membre a cuantumului pensiei datorate, prin calcularea acesteia pe baza raportului dintre vechimea în muncă realizată în fiecare stat membru înainte de materializarea riscului de asigurare[10], în speță împlinirea vârstei de pensionare.

6 Potrivit articolului 91 din Regulamentul nr. 883/2004, cu modificările ulterioare, coroborat cu articolul 97 din Regulamentul (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2009, L 284, p. 1), Regulamentul nr. 883/2004 a devenit aplicabil de la 1 mai 2010. Potrivit articolului 90 din Regulamentul nr. 883/2004, toate dispozițiile Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 al Consiliului din 14 iunie 1971 privind aplicarea regimurilor de securitate socială în raport cu lucrătorii salariați, cu lucrătorii care desfășoară activități independente și cu familiile acestora care se deplasează în cadrul Comunității (JO 1971, L 149, p. 2, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 26), relevante pentru litigiul principal, au fost abrogate și înlocuite. Dispoziția care corespunde articolului 6 din Regulamentul nr. 883/2004 este articolul 45 alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 1408/71. Dispoziția care corespunde articolului 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 este articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71.

7 Hotărârea din 3 martie 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, punctul 27).

8 Potrivit unei jurisprudențe constante, lucrătorii migranți nu trebuie să suporte o reducere a cuantumului prestațiilor lor de securitate socială ca urmare a exercitării dreptului lor la liberă circulație. A se vedea de exemplu Hotărârea din 21 februarie 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, punctul 43 și jurisprudența citată).

9 A se vedea, în ceea ce privește articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Stinco și Panfilo (C-132/96, EU:C:1997:436, punctul 5).

10 Hotărârea din 26 iunie 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172, punctul 11).

I. Cadrul juridic

A. Dreptul Uniunii

5. Articolul 48 litera (a) TFUE prevede:

„Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, în domeniul securității sociale, măsurile necesare pentru instituirea liberei circulații a lucrătorilor, în special prin instituirea unui sistem care să asigure lucrătorilor migranți salariați sau care desfășoară o activitate independentă și persoanelor aflate în întreținerea acestora: (a) cumulul tuturor perioadelor luate în considerare de către diferitele legislații interne, în vederea dobândirii și păstrării dreptului la prestații, precum și pentru calcularea acestora;”

6. Considerentul (14) al Regulamentului nr. 883/2004 are următorul cuprins:

„Aceste obiective trebuie să fie atinse în special prin cumularea tuturor perioadelor luate în considerare în conformitate cu diferite legislații interne, în scopul dobândirii și menținerii dreptului la prestații și al calculării valorii acestor prestații, precum și prin oferirea de prestații diverselor categorii de persoane incluse în prezentul regulament.

7. Articolul 1 litera (t) din Regulamentul nr. 883/2004 prevede:

„[P]rin «perioadă de asigurare» se înțelege perioadele de cotizare, de încadrare în muncă sau de activitate independentă, definite sau recunoscute ca perioade de asigurare de către legislația în temeiul căreia au fost realizate sau considerate realizate, precum și toate perioadele asimilate acestora, în măsura în care sunt considerate de legislația menționată ca fiind echivalente cu perioade de asigurare.”

8. Articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004, intitulat „Cumularea perioadelor”, prevede:

„Cu excepția cazului în care prezentul regulament prevede altfel, instituția competentă a unui stat membru a cărui legislație condiționează:

– dobândirea, menținerea, durata sau recuperarea dreptului la prestații;

– beneficiul unei anumite legislații sau

– accesul la sau scutirea de asigurări obligatorii, facultative continue sau voluntare,

de realizarea perioadelor de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență, ia în considerare, atât cât este necesar, perioadele de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru,

ca și cum ar fi fost realizate în temeiul legislației pe care o aplică.”[11]

9. Articolul 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004[12] prevede:

„(1) Instituția competentă calculează valoarea prestației care se acordă:

(a) în temeiul legislației pe care o aplică, doar în cazul în care sunt îndeplinite condițiile pentru dreptul la prestații, exclusiv în temeiul dreptului intern (prestație independentă);

(b) prin calcularea unei valori teoretice și ulterior a valorii reale (prestație prorata), după cum urmează:

(i) valoarea teoretică a prestației este egală cu prestația pe care persoana interesată ar putea să o solicite, în cazul în care toate perioadele de asigurare și de rezidență realizate în temeiul legislațiilor celorlalte state membre s-ar fi realizat în temeiul legislației pe care o aplică la data acordării prestației. În cazul în care, în conformitate cu această legislație, valoarea prestației nu depinde de durata perioadelor realizate, valoarea respectivă se consideră valoare teoretică;

(ii) instituția competentă stabilește apoi valoarea reală a prestației prorata, prin aplicarea la valoarea teoretică a raportului dintre durata perioadelor realizate înaintea materializării riscului, în temeiul legislației pe care o aplică, în raport cu durata totală a perioadelor realizate înaintea materializării riscului, în temeiul legislațiilor tuturor statelor membre în cauză.”

10. Considerentul (2) al Deciziei nr. H6 din 16 decembrie 2010 cu privire la aplicarea anumitor principii privind totalizarea perioadelor în temeiul articolului 6 din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială (JO 2011, C 45, p. 5) (denumită în continuare „Decizia H6”) prevede:

„(2) Articolul 6 din Regulamentul [nr. 883/2004] prevede principiul totalizării perioadelor. Acest principiu ar trebui să fie aplicat într-un mod uniform, ceea ce include totalizarea perioadelor care, în temeiul legislației naționale, sunt luate în considerare doar în măsura în care pot da dreptul la prestația în cauză sau o majorează.”

[11] Anterior, articolul 45 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, în versiunea modificată și actualizată prin Regulamentul (CE) nr. 118/97 al Consiliului din 2 decembrie 1996 (JO 1997, L 28, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1992/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2006 (JO 2006, L 392, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 8, p. 288). Acesta prevedea următoarele: „Dacă legislația unui stat membru condiționează dobândirea, menținerea sau redobândirea dreptului la prestații, în cadrul unui regim care nu este un regim special în sensul alineatului (2) sau (3), de realizarea perioadelor de asigurare sau de rezidență, instituția competentă a respectivului stat membru ia în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare sau de rezidență realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru, fie în cadrul unui regim general sau în cadrul unui regim special, fie ca lucrător salariat sau ca lucrător care desfășoară o activitate independentă. În acest scop, aceasta ia în considerare aceste perioade ca și cum ar fi fost realizate în temeiul propriei legislații.”

[12] Anterior, articolul 52 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 883/2004 era articolul 46 alineatul (2) literele (a) și (b) din Regulamentul nr. 1408/71. Acesta prevedea următoarele: „În cazul în care condițiile impuse de legislația unui stat membru pentru a avea dreptul la prestații sunt îndeplinite numai după aplicarea articolului 45 și/sau a articolului 40 alineatul (3), se aplică următoarele reguli: (a) instituția competentă calculează cuantumul teoretic al prestației pe care ar putea să o pretindă persoana interesată, cu condiția ca toate perioadele de asigurare sau de rezidență care au fost realizate în temeiul legislației statelor membre căreia i s-a supus lucrătorul salariat sau lucrătorul care desfășoară o activitate independentă să fi fost realizate în statul respectiv în temeiul legislației pe care o aplică la data acordării prestației. Dacă, în temeiul acestei legislații, cuantumul prestației este independent de durata perioadelor realizate, cuantumul se consideră ca fiind cuantumul teoretic menționat în prezentul alineat; (b) instituția competentă stabilește ulterior cuantumul efectiv al prestației pe baza cuantumului teoretic menționat la alineatul anterior, în conformitate cu raportul dintre durata perioadelor de asigurare sau de rezidență realizate înaintea producerii riscului în temeiul legislației pe care o aplică și durata totală a perioadelor de asigurare sau de rezidență realizate înaintea producerii riscului în temeiul legislațiilor tuturor statelor membre în cauză”.

11. Potrivit alineatelor (1) și (2) ale Deciziei nr. H6:

„(1) Toate perioadele de asigurare – fie că sunt perioade de contribuție sau perioade considerate echivalente perioadelor de asigurare în temeiul legislației naționale – sunt cuprinse în conceptul de «perioade de asigurare» în scopul aplicării Regulamentelor [nr. 883/2004] și [nr. 987/2009].

(2) Toate perioadele realizate în temeiul legislației unui alt stat membru pentru riscul relevant sunt luate în considerare doar prin aplicarea principiului totalizării perioadelor, astfel cum prevăd [articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004] și [articolul 12 din Regulamentul nr. 987/2009]. Principiul totalizării prevede ca perioadele comunicate de alte state membre să fie totalizate fără ca valoarea acestora să fie pusă la îndoială."

B. Dreptul național

12. Decizia de trimitere face referire la Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Legea din 17 decembrie 1998 privind pensiile pentru limită de vârstă și alte pensii acordate din fondul asigurărilor sociale) (Dz. U. din 2018, poziția 1270, cu modificările ulterioare) (denumită în continuare „Legea privind pensiile"). Din decizia de trimitere reiese că, potrivit dreptului polonez, cuantumul maxim al perioadelor necontributive care pot fi luate în considerare pentru calcularea cuantumului unei prestații este o treime din perioadele de cotizare realizate în Polonia [13].

II. Situația de fapt și întrebarea preliminară

13. Întrebarea preliminară privește numai calculul prestației de pensie pentru o persoană asigurată care a realizat majoritatea perioadelor sale de asigurare în alt stat membru (Țările de Jos) decât statul membru competent (Polonia). Nu se ridică nicio problemă în ceea ce privește dobândirea dreptului la astfel de prestații.

14. Printr-o decizie din 24 februarie 2014, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Warszawie (Organismul de Asigurări Sociale, biroul nr. 1 din Varșovia, Polonia, denumită în continuare „autoritatea de pensii" [14]) i-a acordat lui SC (asiguratul), în temeiul dispozițiilor Legii privind pensiile și ale Regulamentului nr. 883/2004, o pensie pentru limită de vârstă începând cu 5 noiembrie 2013.

15. La stabilirea dreptului persoanei asigurate la o pensie pentru limită de vârstă, autoritatea de pensii a aplicat următoarea metodă: în primul rând, aceasta a stabilit perioadele de cotizare realizate în Polonia (104 luni). În al doilea rând, aceasta a inclus în perioada de asigurare perioadele necontributive realizate în Polonia (34 de luni), atingând un nivel egal cu o treime din perioadele de cotizare realizate în Polonia, aceasta fiind formula prevăzută de legislația poloneză la articolul 5 alineatul (2) din Legea privind pensiile. În al treilea rând, ținând seama de lipsa vechimii persoanei asigurate pe baza perioadelor de asigurare minimă poloneze din stagiul de cotizare, în scopul dobândirii dreptului la pensie pentru limită de vârstă, a adăugat la perioadele de asigurare naționale perioadele de contribuție realizate în Țările de Jos (269 de luni).

[13] Această plafonare la o treime din perioadele de cotizare aplicabilă perioadelor necontributive apare ca fiind întemeiată pe articolul 5 alineatul (2) din Legea privind pensiile.

[14] De asemenea, „instituția competentă" în sensul articolului 1 litera (q) din Regulamentul nr. 883/2004.

16. Stagiul de asigurare astfel constatat (perioadele de cotizare contributive naționale + perioadele de cotizare necontributive naționale + perioadele contributive din străinătate) a fost ulterior inclus în calculul valorii teoretice a pensiei în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004. Cu toate acestea, valoarea reală a prestației în sensul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 a fost calculată în funcție de 138 de luni corespunzătoare perioadelor de asigurare poloneze (contributive și necontributive plafonate la o treime din perioadele de cotizare contributive naționale) dintr-un total de 407 luni corespunzătoare perioadelor de asigurare realizate în Polonia și în Țările de Jos. Pe acest temei, s-a calculat că, pe baza unei prestații teoretice în valoare de 974,78 zloți, trebuia să se plătească o prestație egală cu 33,9 % din această valoare, și anume 335,81 zloți.

17. Persoana asigurată a formulat o acțiune împotriva deciziei. Prin respectiva acțiune, aceasta a solicitat printre altele luarea în considerare a perioadelor de cotizare necontributive poloneze într-o proporție mai mare, susținând de asemenea că autoritatea de pensii a săvârșit o eroare prin faptul că nu a ținut seama de Hotărârea Tomaszewska [15]. Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia, Polonia) a respins această acțiune prin hotărârea pronunțată la 19 noiembrie 2015.

18. Persoana asigurată a declarat apel împotriva hotărârii pronunțate în primă instanță de Sąd Okręgowy w Warszawie (Tribunalul Regional din Varșovia) la Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia, Polonia). S-a susținut că articolul 45 din Regulamentul nr. 1408/71 nu a fost interpretat corect și că, pe baza Hotărârii Tomaszewska, plafonul de o treime pentru perioadele necontributive ar trebui calculat atât pe baza perioadelor de cotizare realizate în Polonia, cât și pe baza perioadelor de cotizare realizate în Țările de Jos. Printr-o hotărâre din 9 august 2017, întemeindu-se pe Hotărârea Tomaszewska, Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia) a admis aceste argumente și a modificat hotărârea atacată cu apel.

19. Autoritatea de pensii a declarat recurs la instanța de trimitere împotriva hotărârii pronunțate de Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia) în măsura în care această instanță a dispus ca, la efectuarea calculului prestației datorate persoanei asigurate în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 883/2004, autoritatea de pensii să ia în considerare într-o mai mare măsură perioadele necontributive realizate în Polonia. Autoritatea de pensii s-a opus însă acestei concluzii, arătând că acea „treime” nu trebuia să fie stabilită numai prin raportare la perioadele de cotizare realizate în Polonia, ci mai degrabă la perioada rezultată din însumarea acelor perioade cu perioadele de cotizare realizate în Țările de Jos. Cu alte cuvinte, recursul are ca obiect exclusiv modul de calcul al cuantumului prestației de pensie.

20. În decizia de trimitere se arată că autoritatea de pensii și persoana asigurată au susținut în esență următoarele.

21. Persoana asigurată este de acord cu hotărârea pronunțată de Sąd Apelacyjny w Warszawie (Curtea de Apel din Varșovia). Ea susține că, la stabilirea cuantumului prestației care trebuie să îi fie plătită, autoritatea de pensii trebuie să aplice articolul 45 din Regulamentul nr. 1408/71, astfel cum a fost interpretat în Hotărârea Tomaszewska, iar autoritatea de pensii a luat în considerare în mod eronat numai perioadele necontributive care reprezintă o treime din perioadele de cotizare

[15] Hotărârea din 3 martie 2011 (C-440/09, EU:C:2011:114).

realizate în Polonia. Potrivit Hotărârii Tomaszewska, aceasta ar fi trebuit să ia în considerare perioadele necontributive în limita unei treimi din perioadele de cotizare cumulate realizate în Polonia și în Țările de Jos.

22. Autoritatea de pensii susține, în primul rând, că interpretarea articolului 45 din Regulamentul nr. 1408/71 nu se aplică în cauza principală, întrucât, pentru ca persoana asigurată să poată *dobândi* dreptul la pensie, este suficient ca la perioadele de asigurare realizate în Polonia (atât perioadele de cotizare contributive, cât și cele necontributive în limita unei treimi din perioadele de cotizare naționale) să se adauge perioadele de asigurare realizate în alt stat membru, și anume Țările de Jos. Potrivit autorității de pensii, Hotărârea Tomaszewska se aplică numai în cazul în care, după utilizarea metodei de calcul al perioadei de asigurare adoptate în prezenta cauză, se constată că persoana asigurată nu a atins perioada minimă de asigurare necesară pentru *dobândirea* unei pensii. Or, în cauza principală, persoana asigurată a atins respectivul prag prin aplicarea acestei formule (a se vedea punctul 15 de mai sus). Numai dacă acest prag nu este atins, perioadele de cotizare realizate în străinătate pot fi adăugate la perioadele de cotizare naționale, iar cota maximă a perioadelor necontributive realizate în țară (o treime din perioadele de cotizare) poate fi calculată pe baza perioadelor de asigurare cumulate (realizate în țară și în străinătate).

23. În al doilea rând, Hotărârea Tomaszewska privește interpretarea articolului 45 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, care corespunde articolului 6 din Regulamentul nr. 883/2004, iar nu articolului 52 din Regulamentul nr. 883/2004. Pentru autoritatea de pensii, articolul 52 din Regulamentul nr. 883/2004 este dispoziția care se aplică în procedura principală.

24. În al treilea rând, aplicarea articolului 45 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 potrivit interpretării date acestei dispoziții în Hotărârea Tomaszewska ar avea drept consecință faptul că perioadele de cotizare necontributive poloneze ar fi fost luate în considerare cu o durată mai mare decât prevede dreptul polonez, ceea ce ar conduce, pe de o parte, la creșterea contribuției organismului polonez de securitate socială pentru prestația datorată asiguratului și, pe de altă parte, la reducerea contribuției la finanțarea acestei prestații a regimului de asigurare provenit dintr-un alt stat membru, la care asiguratul a cotizat mult mai mult timp decât la regimul polonez, și anume regimul neerlandez.

25. În al patrulea rând, din cuprinsul punctului 2 din Decizia nr. H6[16] reiese că perioadele acumulate la organismele de asigurare din alte state membre sunt cumulate fără a repune în discuție valoarea acestora, astfel încât instituția de asigurare poloneză nu poate fi obligată să ia în considerare perioade de asigurare naționale mai îndelungate (ca urmare a adăugării perioadelor din străinătate) decât cea care rezultă din dreptul național.

26. În urma acestui dezacord, Curtea Supremă a Poloniei a adresat, așadar, următoarea întrebare preliminară.

[16] A se vedea punctul 11 de mai sus.

„Articolul 52 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. [883/2004] trebuie interpretat în sensul că instituția competentă:

(a) ține seama, în conformitate cu dreptul național, de perioadele de cotizare necontributive cu o durată care nu depășește o treime din totalul perioadelor de contribuție realizate în temeiul dreptului național și al legislației altor state membre, atât în vederea stabilirii valorii teoretice [punctul (i)], cât și a valorii reale a prestației [punctul (ii)]; sau

(b) ține seama, în conformitate cu dreptul național, de perioadele de cotizare necontributive cu o durată care nu depășește o treime din totalul perioadelor de contribuție realizate în temeiul dreptului național și al legislației altor state membre, numai în vederea stabilirii valorii teoretice [punctul (i)], dar nu și a valorii reale a prestației [punctul (ii)]; sau

(c) nu ia în considerare în vederea stabilirii valorii teoretice [punctul (i)] și a valorii reale a prestației [punctul (ii)] perioadele de asigurare realizate în alte state membre, la calcularea limitei perioadelor necontributive, prevăzută de dreptul național?”

27. Au prezentat observații scrise în fața Curții autoritatea de pensii, Republica Cehă, guvernele maghiar și polonez și Comisia Europeană. Nu a avut loc o ședință.

III. Răspunsul la întrebarea preliminară

A. Observații introductive

28. În primul rând, trebuie să se arate că autoritatea de pensii susține în mod întemeiat că litigiul principal este guvernat de Regulamentul nr. 883/2004, iar nu de Regulamentul nr. 1408/71, cel dintâi regulament fiind dispoziția aplicabilă *ratione temporis* [17]. Aceasta nu înseamnă însă că jurisprudența Curții privind Regulamentul nr. 1408/71 nu prezintă relevanță pentru soluționarea litigiului principal, dat fiind că Regulamentul nr. 883/2004 conține dispoziții care au succedat Regulamentului nr. 1408/71 [18].

29. În al doilea rând, litigiul principal intră sub incidența articolului 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, întrucât privește calculul unei prestații de pensie, iar nu dobândirea acesteia în temeiul articolului 6 din Regulamentul nr. 883/2004.

30. În al treilea rând, argumentul autorității de pensii potrivit căruia Hotărârea Tomaszewska [19] nu este aplicabilă în cauza principală întrucât nu se pune nicio problemă legată de *dobândirea* de către persoana asigurată a unui drept la pensie (a se vedea punctul 22 de mai sus) este nefondat. Astfel cum se va arăta în continuare (a se vedea punctele 39-49 din prezentele concluzii), Hotărârea Tomaszewska nu poate fi interpretată în sensul că limitează principiul cumulării la dobândirea drepturilor de pensie în temeiul Regulamentului nr. 883/2004 [20].

[17] Nota de subsol 6 din prezentele concluzii.

[18] Nota de subsol 6 din prezentele concluzii.

[19] Hotărârea din 3 martie 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, punctul 12).

[20] Hotărârea din 5 decembrie 2019, Bocero Torrico și Bode (C-398/18 și C-428/18, EU:C:2019:1050, punctul 33), și Concluziile avocatului general Hogan (EU:C:2019:596, punctul 37).

31. În al patrulea rând, perioadele necontributive prevăzute de legislația poloneză, în discuție în litigiul principal, constituie „perioade de asigurare” în sensul definiției prevăzute la articolul 1 litera (t) din Regulamentul nr. 883/2004. Nu pare să existe nicio îndoială asupra faptului că, în temeiul articolului 1 litera (t) din Regulamentul nr. 883/2004, perioadele necontributive sunt asimilate „perioadelor de asigurare” [21]. Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, statele membre rămân competente să stabilească cerințele necesare pentru acordarea prestațiilor de securitate socială, chiar impunând reglementări mai stricte, cu condiția ca cerințele adoptate să nu dea naștere niciunei discriminări vădite sau disimulate între lucrătorii Uniunii [22].

32. În al cincilea rând, trebuie amintite următoarele principii generale care se aplică procedurii principale, astfel cum au fost recent reiterate de Curte în Hotărârea Crespo Rey [23].

„[…] trebuie amintit că Regulamentul nr. 883/2004 nu organizează un regim comun de securitate socială, ci permite menținerea unor regimuri naționale distincte și are drept unic obiectiv să asigure o coordonare între acestea din urmă. Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante [a Curții], statele membre păstrează competența de a-și organiza sistemele de securitate socială […]

[…] în lipsa unei armonizări la nivelul Uniunii, legislația fiecărui stat membru este cea care trebuie să stabilească, printre altele, condițiile de acordare a dreptului la prestații […]

În exercitarea acestei competențe, statele membre trebuie să respecte însă dreptul Uniunii și în special dispozițiile Tratatului FUE referitoare la libertatea, recunoscută oricărui cetățean al Uniunii, de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre […]” [24].

33. În al șaselea rând, în ceea ce privește argumentele autorității de pensii menționate la punctul 25 de mai sus, bazate pe Decizia nr. H6, trebuie să se constate că această decizie vizează interpretarea articolului 6 din Regulamentul nr. 883/2004, iar nu a articolului 52 din același regulament. În aceste condiții, în prezentele concluzii se va face trimitere la Decizia nr. H6, în măsura în care aceasta are în mod indirect legătură cu problemele ridicate în procedura principală [25].

34. Pe lângă aceste șase aspecte, am concluzionat că opțiunea (b) dintre cele trei opțiuni oferite de instanța de trimitere este opțiunea conformă cu dreptul Uniunii, astfel cum s-a susținut în observațiile scrise ale guvernului maghiar. Am ajuns la această concluzie în virtutea principiului general următor, un exemplu de dezvoltare a acestuia figurând în Concluziile avocatului general Mazak prezentate în cauza Bergström [26].

[21] A se vedea de asemenea punctul 1 din Decizia nr. H6, la punctul 11 din prezentele concluzii, și Hotărârea din 18 aprilie 2013, Mulders (C-548/11, EU:C:2013:249, punctul 37 și jurisprudența citată).

[22] Hotărârea din 3 martie 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, punctul 24 și jurisprudența citată).

[23] Hotărârea din 28 iunie 2018 (C-2/17, EU:C:2018:511, punctele 45-47 și jurisprudența citată).

[24] *Ibidem*. În ceea ce privește competența statelor membre în materie de securitate socială, a se vedea de asemenea articolul 153 alineatul (4) TFUE.

[25] Trebuie amintit că Decizia nr. H6 „constituie un act de punere în aplicare a Regulamentelor nr. 883/2004 și nr. 987/2009. Potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, un act de executare sau de punere în aplicare trebuie să facă obiectul, pe cât posibil, al unei interpretări conforme cu dispozițiile actului de bază (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 mai 2009, Internationaal Verhuis- en Transportbedrijf Jan de Lely, C-161/08, EU:C:2009:308, punctul 38, și Hotărârea din 19 iulie 2012, Pie Optiek, C-376/11, EU:C:2012:502, punctul 34)”. A se vedea Hotărârea din 4 septembrie 2019, Bundesagentur für Arbeit, Familienkasse Baden-Württemberg West (C-473/18, EU:C:2019:662, punctul 30).

[26] Hotărârea din 15 decembrie 2011, Bergström (C-257/10, EU:C:2011:839), și Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza Bergström (C-257/10, EU:C:2011:407). A se vedea de asemenea de exemplu Concluziile avocatului general Mengozzi prezentate în cauza Dumont de Chassart (C-619/11, EU:C:2012:805, punctul 50).

„Principiul cumulării este unul dintre principiile de bază ale coordonării, la nivelul Uniunii, a regimurilor de securitate socială ale statelor membre, prin care se urmărește să se asigure că exercitarea dreptului la liberă circulație conferit de tratat nu are ca efect privarea unui lucrător de avantajele în materie de securitate socială la care ar fi fost îndreptățit în cazul în care și-ar fi desfășurat întreaga carieră într-un singur stat membru. O asemenea consecință ar putea să descurajeze lucrătorii Uniunii să își exercite dreptul la libera circulație și ar constitui, așadar, un obstacol în calea acestei libertăți” [27].

35. După cum a arătat un autor, „principiul cumulării perioadelor de asigurare este una dintre cele mai vechi realizări ale legislației internaționale în materie de securitate socială”, fiind menționat în Convenția nr. 48 din 1935 a Organizației Internaționale a Muncii [28]. Cu toate acestea, opțiunea (c) din decizia de trimitere este contrară acestui principiu și nu poate fi admisă.

36. Acest lucru se explică prin faptul că opțiunea (c) are drept consecință logică excluderea generală a principiului cumulării de la calcularea plafonului de o treime pentru perioadele necontributive și, prin urmare, a acestui element al prestațiilor persoanei asigurate, întrucât opțiunea (c) nu permite în niciun moment luarea în considerare, la efectuarea acestui calcul, a contribuțiilor realizate în statul gazdă, și anume în Țările de Jos, nici în etapa calculării valorii teoretice a pensiilor persoanei asigurate în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, nici în momentul calculării valorii reale a pensiei în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii). Acest lucru ar fi incompatibil cu caracterul fundamental al principiului cumulării, astfel cum este prevăzut la articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004, în aplicarea acestui regulament.

37. În plus, potrivit opțiunii (c), legea poloneză care impune plafonul de o treime pentru perioadele necontributive este incompatibilă cu principiul egalității de tratament pe motiv de cetățenie, prevăzut la articolul 4 din Regulamentul nr. 883/2004, întrucât, în practică, ar afecta în mod negativ marea majoritate a persoanelor asigurate care își exercită dreptul la liberă circulație. Argumentele autorității de pensii potrivit cărora legea poloneză ar fi conformă cu dreptul Uniunii întrucât normele referitoare la calcularea perioadelor necontributive s-ar aplica fără distincție atât lucrătorilor migranți, cât și lucrătorilor nemigranți trebuie respinse. Acest lucru se datorează faptului că, în cazul în care norma privind cumularea ar fi complet exclusă, plafonul de o treime pentru perioadele necontributive ar conduce mai ușor la acumularea unui număr mare de astfel de perioade de către resortisanții polonezi, dar a unui număr mai mic pentru migranții care își exercită dreptul la liberă circulație, riscând astfel să opereze în detrimentul acestora din urmă [29]. Această situație ar necesita o justificare întemeiată pe urmărirea unui obiectiv de interes public și impunerea condiției ca excluderea poloneză a perioadelor de contribuție realizate în alte state membre, în scopul stabilirii cuantumului plafonului de „o treime” pentru perioadele necontributive, să fie adecvată pentru a asigura realizarea obiectivului urmărit și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia [30].

[27] Hotărârea din 15 decembrie 2011, Bergström (C-257/10, EU:C:2011:839), și Concluziile avocatului general Mazák prezentate în cauza Bergström (C-257/10, EU:C:2011:407, punctul 39). A se vedea Hotărârea din 20 ianuarie 2005, Salgado Alonso (C-306/03, EU:C:2005:44, punctele 28 și 29). A se vedea de asemenea de exemplu Hotărârea din 3 martie 2011, Tomaszewska (C-440/09, EU:C:2011:114, punctele 30 și 31), precum și Hotărârea din 14 martie 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, punctul 33).

[28] Fuchs, M., și Cornelissen, R. (editori), *EU Social Security Law*, Nomos, 2015, p. 33. Convenția poate fi consultată la adresa https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_ILO_CODE:C048. Articolul 2, de exemplu, face referire la perioadele de asigurare care sunt „cumulate”.

[29] Hotărârea din 5 decembrie 2019, Bocero Torrico și Bode (C-398/18 și C-428/18, EU:C:2019:1050, punctul 41 și jurisprudența citată). Pentru exemple de discriminare indirectă în contextul egalității de tratament, astfel cum este protejată prin articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71, a se vedea Hotărârea din 25 iunie 1997, Mora Romero (C-131/96, EU:C:1997:317), și Hotărârea din 21 februarie 2008, Klöppel (C-507/06, EU:C:2008:110).

[30] Hotărârea din 5 decembrie 2019, Bocero Torrico și Bode (C-398/18 și C-428/18, EU:C:2019:1050, punctul 43 și jurisprudența citată).

38. Prin urmare, în această privință trebuie să se examineze dacă dreptul Uniunii impune autorității de pensii să ia în considerare cele 269 de luni ale perioadelor de cotizare din statul gazdă realizate în Țările de Jos, în plus față de cele 104 luni care corespund perioadelor de cotizare realizate în Polonia, la calcularea plafonului de o treime pentru perioadele necontributivă impus de legislația poloneză. Din perspectiva dreptului Uniunii, în special a articolului 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, cuantumul acestui plafon trebuie stabilit numai în funcție de perioadele de cotizare realizate în Polonia, astfel cum susțin autoritatea de pensii și guvernul polonez, sau trebuie să fie indexat în funcție de perioadele cumulate ale perioadelor de cotizare realizate în Polonia și în Țările de Jos, după cum susțin Comisia, Republica Cehă și, într-o anumită măsură, guvernul maghiar?

B. Domeniul de aplicare al Hotărârii Tomaszewska

39. În centrul divergențelor dintre părți se află domeniul de aplicare al Hotărârii Tomaszewska pronunțate de Curte la 3 martie 2011 [31]. Aplicarea principiului cumulării în cauza respectivă s-a limitat la deciziile privind *dobândirea* sau nu a unei prestații de pensie, astfel cum susțin autoritatea de pensii, guvernul polonez și guvernul maghiar, sau principiul cumulării include *calculul* unor astfel de prestații, astfel cum susțin Comisia și Republica Cehă?

40. Deși Hotărârea Tomaszewska nu oferă în sine un răspuns clar la această întrebare, nu există niciun temei în jurisprudența Curții pentru a limita principiul cumulării la dobândirea dreptului la pensie. O astfel de concluzie nu este susținută nici de modul de redactare a Regulamentului nr. 883/2004, nici de finalitatea acestuia, nici de dreptul primar al Uniunii.

41. În Hotărârea Tomaszewska, reclamanta nu a putut demonstra realizarea în Polonia a perioadei minime de asigurare de 30 de ani prevăzute de legislația statului membru, motiv pentru care litigiul dintre reclamantă și autoritatea de pensii privea dobândirea dreptului la pensie pentru limită de vârstă, care intra în domeniul de aplicare al articolului 45 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1408/71 (al cărui echivalent este articolul 6 din Regulamentul nr. 883/2004), iar nu calculul cuantumului prestațiilor, astfel cum este prevăzut la articolul 46 din Regulamentul nr. 1408/71, această dispoziție fiind precursoarea articolului 52 din Regulamentul nr. 883/2004 [32].

42. În Hotărârea Tomaszewska, Curtea a amintit că statele membre rămân competente să stabilească cerințele necesare pentru acordarea prestațiilor de securitate socială, chiar impunând reglementări mai stricte, cu condiția ca cerințele adoptate să nu dea naștere niciunei discriminări vădite sau disimulate între lucrătorii Uniunii [33]. Curtea a statuat că sistemul pus în aplicare prin Regulamentul nr. 1408/71 este doar un sistem de coordonare, privind în special stabilirea reglementării sau a reglementărilor aplicabile lucrătorilor salariați și lucrătorilor care desfășoară activități independente care își exercită dreptul la liberă circulație [34].

43. Curtea a arătat că într-un astfel de sistem sunt inerente diferențe între condițiile impuse pentru constituirea perioadelor de încadrare în muncă sau de asigurare, în funcție de statul în care lucrătorul vizat și-a exercitat activitatea. Aceste condiții sunt prevăzute, conform articolului 1

31 C-440/09, EU:C:2011:114.

32 *Ibidem*, punctul 22 și jurisprudența citată.

33 *Ibidem*, punctul 24 și jurisprudența citată.

34 *Ibidem*, punctul 25 și jurisprudența citată. În ceea ce privește principiile generale care guvernează Regulamentul nr. 883/2004, act care vizează coordonarea sistemelor de securitate socială ale statelor membre, a se vedea Hotărârea din 28 iunie 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, punctele 45-47, reproduse la punctul 32 de mai sus), și Hotărârea din 14 martie 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, punctele 29-33).

litera (r) din Regulamentul nr. 1408/71 [devenit articolul 1 litera (t) din Regulamentul nr. 883/2004], exclusiv de legislația statului membru în care au fost realizate perioadele în cauză [35]. S-a arătat în continuare că, la stabilirea respectivelor condiții, „statele membre sunt obligate să respecte dreptul Uniunii și în special obiectivul urmărit de Regulamentul nr. 1408/71, precum și principiile pe care se întemeiază acesta” [36]. Obiectivul Regulamentului nr. 1408/71 este de a asigura, astfel cum prevăd al doilea și al patrulea considerent ale acestuia, libera circulație a lucrătorilor salariați și a lucrătorilor care desfășoară activități independente în cadrul Uniunii, respectând totodată caracteristicile proprii legislațiilor naționale privind securitatea socială [37].

44. În continuare, în Hotărârea Tomaszewska, Curtea a statuat că, astfel cum rezultă în special din al cincilea, al șaselea și al zecelea considerent ale Regulamentului nr. 1408/71, „reține ca principiu egalitatea de tratament a lucrătorilor, în conformitate cu diferitele legislații naționale, și urmărește să garanteze în fapt egalitatea de tratament a tuturor lucrătorilor încadrați în muncă pe teritoriul unui stat membru, precum și să nu îi dezavantajeze pe aceia dintre ei care își exercită dreptul la liberă circulație” [38].

45. Subliniind de mai multe ori că litigiul principal privea numai dobândirea dreptului la pensie pentru limită de vârstă [39], Curtea s-a pronunțat într-un mod mai general cu privire la principiul cumulării.

„[…] principiul cumulării perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau de rezidență, astfel cum acesta este prevăzut la articolul 42 litera (a) CE [devenit articolul 48 litera (a) TFUE, a se vedea punctul 5 de mai sus] […] este unul dintre principiile de bază ale coordonării, la nivelul Uniunii, a regimurilor de securitate socială ale statelor membre, prin care se urmărește să se asigure că exercitarea dreptului la liberă circulație conferit de Tratatul CE nu are ca efect privarea unui lucrător de avantajele în materie de securitate socială pe care le-ar fi putut pretinde în cazul în care și-ar fi desfășurat întreaga carieră într-un singur stat membru. O asemenea consecință ar putea în fapt să descurajeze lucrătorul Uniunii să își exercite dreptul la liberă circulație și ar constitui, prin urmare, un obstacol în calea acestei libertăți” [40].

46. Curtea a arătat că articolul 45 din Regulamentul nr. 1408/71, dispoziția în discuție în Hotărârea Tomaszewska, nu era decât o punere în aplicare a principiului cumulării perioadelor de asigurare, de activitate salariată sau de rezidență, astfel cum acesta este prevăzut la articolul 42 litera (a) CE [41].

[35] *Ibidem*, punctul 26.

[36] *Ibidem*, punctul 27.

[37] *Ibidem*, punctul 28.

[38] *Ibidem* și jurisprudența citată.

[39] *Ibidem*, punctele 29, 31, 32, 34 și 36.

[40] *Ibidem*, punctul 30 și jurisprudența citată. A se vedea mai recent, în ceea ce privește dezavantajul unui lucrător migrant în comparație cu un lucrător care și-a desfășurat întreaga activitate profesională în statul membru în cauză, Hotărârea din 28 iunie 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, punctul 69). În același sens, a se vedea Hotărârea din 23 ianuarie 2020, Bundesagentur für Arbeit (C-29/19, EU:C:2020:36, punctul 33.)

[41] *Ibidem.*

47. Deși Hotărârea Tomaszewska poate fi considerată ca nefiind decisivă în ceea ce privește aplicarea principiului cumulării în ceea ce privește *calculul* prestațiilor de securitate socială, jurisprudența mai largă a Curții este mai clară. Hotărârea Dumont de Chassart [42] este neechivocă în ceea ce privește pertinența principiului cumulării pentru calculul prestațiilor. În această hotărâre, Curtea a statuat următoarele:

„Pe de altă parte, trebuie amintit că Regulamentul nr. 1408/71 a fost adoptat în temeiul articolului 51 din Tratatul CEE (devenit articolul 51 din Tratatul CE, la rândul său devenit, după modificare, articolul 42 CE, iar ulterior articolul 48 TFUE), care a autorizat Consiliul Uniunii Europene să adopte, în domeniul securității sociale, măsurile necesare pentru instituirea liberei circulații a lucrătorilor, în special prin instituirea unui sistem care să asigure lucrătorilor migranți și persoanelor aflate în întreținerea acestora cumulul «tuturor perioadelor» luate în considerare de diferitele legislații interne, în vederea dobândirii și păstrării dreptului la prestații, precum și pentru *calcularea* acestora”.

48. În plus, locul central pe care îl ocupă principiul cumulării în calculul prestațiilor de securitate socială se reflectă la articolul 48 litera (a) TFUE (punctul 5 de mai sus). Astfel, Curtea a amintit că „articolul 48 TFUE prevede că Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene adoptă […] «măsurile necesare pentru instituirea liberei circulații a lucrătorilor», în special prin instituirea unui sistem care să asigure lucrătorilor migranți «cumulul tuturor perioadelor luate în considerare de diferitele legislații interne»”. Un astfel de sistem de cumul al perioadelor a fost instituit prin Regulamentul nr. 1408/71, iar apoi prin Regulamentul nr. 883/2004 [43]. Importanța cumulării este reflectată și în considerentul (14) al Regulamentului nr. 883/2004 (punctul 6 de mai sus), care se referă în mod specific la importanța cumulării în scopul „calculării valorii acestor prestații”. La acesta se poate adăuga considerentul (2) al Deciziei nr. H6. Astfel cum s-a amintit mai sus la punctul 10, cumularea este menționată ca fiind relevantă pentru „majorarea prestației”.

49. În consecință, argumentele dezvoltate în observațiile scrise ale guvernului polonez, ale autorității de pensii și ale guvernului maghiar, potrivit cărora Hotărârea Tomaszewska este lipsită de relevanță pentru interpretarea articolului 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, trebuie respinse, în măsura în care Hotărârea Tomaszewska reține o formulare generală a principiului cumulării. Astfel, în această privință, observațiile scrise ale Comisiei sunt corecte atunci când recunosc pertinența indirectă a Hotărârii Tomaszewska în procedura principală [44].

[42] Sublinierea noastră. Hotărârea din 21 februarie 2013, Dumont de Chassart (C-619/11, EU:C:2013:92, punctul 52), care face trimitere la Hotărârea din 15 decembrie 2011, Bergström (C-257/10, EU:C:2011:839, punctul 42). Rolul cumulării în calculul prestațiilor de pensie a fost explicat la punctul 4 din Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:272). A se vedea de asemenea punctul 45 din Concluziile avocatului general Jääskinen prezentate în cauza Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:114), în care avocatul general arată că unul dintre principiile fundamentale care trebuie să ghideze interpretarea regulamentelor anterioare Regulamentului nr. 883/2004 este, astfel cum a statuat în mod constant Curtea, că, „în materia securității sociale, asigurații nu pot să revendice ca deplasarea lor într-un alt stat membru să nu producă efecte asupra tipului sau *nivelului* prestațiilor pe care le puteau pretinde în statul lor de origine”. Sublinierea noastră.

[43] Hotărârea din 4 iulie 2013, Gardella (C-233/12, EU:C:2013:449, punctul 34).

[44] Articolul 5 din Regulamentul nr. 883/2004 poate fi înlăturat în procedura principală. Acest lucru se datorează faptului că în considerentul (10) al regulamentului se arată că principiile reflectate în articolul 5 „nu ar trebui să interfereze cu principiul cumulării perioadelor de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență realizate în temeiul legislației oricărui alt stat membru cu cele realizate în temeiul legislației statului membru competent”. A se vedea analiza din Fuchs, M., și Cornelissen, R. (editori), *EU Social Security Law*, Nomos, 2015, p. 123. A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Hogan prezentate în cauzele conexate Bocero Torrico și Bode (C-398/18 și C-428/18, EU:C:2019:596, punctul 44).

C. Motivele care stau la baza alegerii opțiunii (b) a instanței de trimitere

50. În aceste condiții, care este motivul pentru care s-a ajuns la această concluzie și, astfel cum a susținut guvernul maghiar, pentru care a doua opțiune (b), iar nu prima opțiune (a) sugerată de instanța de trimitere este cheia pentru soluționarea litigiului principal, având în vedere importanța primordială a principiului potrivit căruia asigurații care și-au exercitat dreptul la liberă circulație nu sunt privați de avantajele în materie de securitate socială pe care le-ar fi putut pretinde în cazul în care și-ar fi desfășurat întreaga carieră într-un singur stat membru? [45]

51. Trebuie subliniat că Regulamentul nr. 883/2004, asemenea precursorului său, Regulamentul nr. 1408/71, nu organizează un sistem comun de securitate socială, ci permite menținerea regimurilor naționale distincte. Scopul său este mai curând acela de a asigura o coordonare a sistemelor [46]. Astfel cum a observat avocatul general Jääskinen, „faptul că exercitarea libertății de circulație poate să nu aibă un efect neutru în acest domeniu, și anume să fie mai mult sau mai puțin avantajoasă ori dezavantajoasă, după caz, rezultă direct din faptul că diferența existentă între legislațiile statelor membre a fost menținută” [47].

52. Mai precis, opțiunea (b) a instanței de trimitere a fost aleasă pe baza jurisprudenței consacrate în temeiul dispoziției care a precedat articolul 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004, și anume articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71, a modului de redactare a articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctele (i) și (ii) din Regulamentul nr. 883/2004, a finalităților și obiectivelor acestor ultime două dispoziții, precum și a contextului acestora [48].

53. Astfel cum s-a explicat în Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Koschitzki [49], calculul cuantumului teoretic în temeiul articolului 46 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, devenit articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, constituie în realitate un caz de cumulare. Curtea a statuat că articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 și, prin urmare, articolul 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 „trebuie interpretate în lumina obiectivului prevăzut la articolul 48 TFUE, care implică în special că lucrătorii migranți nu trebuie să suporte o diminuare a cuantumului prestațiilor lor de securitate socială ca urmare a faptului că și-au exercitat dreptul de liberă circulație” [50]. Cu alte cuvinte, cuantumul teoretic „trebuie calculat ca și cum asiguratul și-ar fi exercitat întreaga activitate profesională exclusiv în statul membru în cauză” [51]. Aceasta înseamnă, în procedura principală, că perioadele de cotizare realizate în Țările de Jos, împreună cu cele realizate în Polonia, trebuie luate în considerare la calcularea plafonului de o treime pentru perioadele necontributive în cadrul stabilirii cuantumului teoretic în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004.

[45] A se vedea exemplul care figurează la punctul 34 de mai sus.

[46] Punctul 42 din prezentele concluzii.

[47] Hotărârea Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:114, punctul 45). A se vedea mai recent de exemplu Hotărârea din 14 martie 2019, Vester (C-134/18, EU:C:2019:212, punctul 32 și jurisprudența citată).

[48] A se vedea cu caracter general analiza privind regulile de interpretare a actelor Uniunii în Concluziile noastre prezentate în cauza Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2016:996, punctele 35-70).

[49] C-30/04, EU:C:2005:272, punctul 4. A se vedea de asemenea punctul 23 din Hotărârea din 17 decembrie 1998, Lustig (C-244/97, EU:C:1998:619): „[…] Tratatul CE prevede cumularea tuturor perioadelor luate în considerare în conformitate cu diferite legislații interne nu numai în scopul dobândirii și menținerii dreptului la prestații, ci și în scopul calculării valorii acestor prestații”.

[50] Hotărârea din 21 februarie 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86, punctul 43 și jurisprudența citată. A se vedea de asemenea punctul 50).

[51] *Ibidem*, punctul 41 și jurisprudența citată.

54. Articolul 52 alineatul (1) litera (b) reflectă o alegere legislativă aplicabilă atunci când dreptul la pensie al persoanei asigurate nu ia naștere, în temeiul dreptului intern, decât dacă se iau în considerare perioadele de asigurare realizate în alt stat membru [52], situație care se regăsește în cauza principală (a se vedea punctul 15 de mai sus). Astfel cum s-a menționat deja, prima etapă a procedurii, și anume calcularea cuantumului teoretic al prestației în temeiul articolului 52 litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, este *cumularea*. A doua etapă, în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii), este calcularea prestației prorata și este cunoscută sub denumirea de *proratizare* [53]. Scopul exercițiului de cumulare și proratizare este acela de a se asigura că prestația datorată reflectă durata perioadei în care persoana asigurată a lucrat în statul membru care plătește respectiva parte din pensie [54]. Astfel cum s-a arătat în observațiile scrise ale autorității de pensii, fiecare stat membru plătește valoarea prorata a pensiei pentru limită de vârstă sau a pensiei de invaliditate realizate în temeiul legislației *sale* (sublinierea noastră). Astfel, statele membre finanțează numai perioadele de asigurare realizate pe teritoriul lor, nu și perioadele de asigurare realizate în alte state membre. După cum a arătat guvernul polonez în observațiile sale scrise, cuantumul prestației plătite trebuie să reflecte, în mod realist, cuantumul contribuțiilor plătite la sistemul de pensii și perioadele de asigurare realizate în propriul stat membru.

55. Astfel cum a arătat avocatul general Fennelly, cuantumul efectiv al prestației este proporția din cuantumul teoretic care corespunde proporției perioadei totale de asigurare sau de rezidență a persoanei pensionate *realizate efectiv* în statul membru în cauză [55]. În conformitate cu norma reflectată în prezent la articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii), valoarea *reală* a pensiei se determină pe baza valorii teoretic proporțional cu durata perioadelor de asigurare realizate în statul membru respectiv în raport cu durata totală a perioadelor de asigurare realizate în toate statele membre.

56. Jurisprudența maximizează, în general, elementele relevante pentru calcularea cuantumului teoretic [56], considerată în jurisprudență o formă de asigurare a faptului că lucrătorii nu pierd avantajele privind securitatea socială ca urmare a exercitării dreptului la liberă circulație. Curtea a statuat în mod repetat, în ceea ce privește cuantumul teoretic, că „articolul 46 alineatul (2) litera (a) din [Regulamentul nr. 1408/71] are ca efect explicit faptul că acesta trebuie calculat ca și cum asiguratul și-ar fi desfășurat activitatea profesională exclusiv în statul membru în cauză” [57].

[52] A se vedea Concluziile avocatului general Jacobs în legătură cu articolul 46 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1408/71 prezentate în cauza Stinco și Panfilo (C-132/96, EU:C:1997:436, punctul 4).

[53] *Ibidem*, punctul 5. Avocatul general Jacobs oferă următorul exemplu: „Astfel, în cazul în care o persoană a lucrat în statul membru A timp de 10 ani și în statul membru B timp de 20 ani, atunci chiar dacă, în temeiul legislației statului membru A, aceasta nu ar avea dreptul la pensie pentru o perioadă de asigurare de 10 ani (de exemplu deoarece acest stat impune solicitanților să fi lucrat acolo timp de 15 de ani), în temeiul articolului 46 alineatul (2), aceasta ar avea dreptul în statul membru A la o treime din prestația pe care ar putea să o pretindă dacă ar fi lucrat acolo timp de 30 ani”. A se vedea recent Concluziile avocatului general Hogan prezentate în cauzele conexate Bocero Torrico și Bode (C-398/18 și C-428/18, EU:C:2019:596, punctul 39).

[54] *Ibidem*, punctul 49.

[55] A se vedea punctul 7 din Concluziile avocatului general Fennelly prezentate în cauza Lustig (C-244/97, EU:C:1998:419), în legătură cu precursorul articolului 52 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 883/2004, și anume articolul 46 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71. Sublinierea noastră.

[56] De exemplu, Hotărârea din 26 iunie 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172), Hotărârea din 23 septembrie 1982, Besem (274/81, EU:C:1982:315), Hotărârea din 18 februarie 1992, Di Prinzio (C-5/91, EU:C:1992:76), Hotărârea din 24 septembrie 1998, Stinco și Panfilo (C-132/96, EU:C:1998:427), Hotărârea din 21 februarie 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86). A se vedea, cu toate acestea, Hotărârea din 21 iulie 2005, Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:492). Pentru alte reguli de calcul al cuantumului teoretic și real al prestațiilor de pensie, a se vedea articolul 43 alineatul (1) din Regulamentul nr. 987/2009 și trimiterea făcută în cadrul acestuia la articolul 12 alineatele (3), (4), (5) și (6) din același regulament. Acestea nu par să fie relevante pentru procedura principală.

[57] Hotărârea din 26 iunie 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172, punctul 10). A se vedea mai recent de exemplu Hotărârea din 3 octombrie 2002, Barreira Pérez (C-347/00, EU:C:2002:560, punctul 28), și Concluziile avocatului general Wathelet prezentate în cauza Zaniewicz-Dybeck (C-189/16, EU:C:2017:329, punctul 51), care se referă la Hotărârea din 21 iulie 2005, Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:492, punctul 28).

57. Cu toate acestea, finalitatea articolului 46 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 și, prin urmare, a articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 este diferită. Curtea a statuat următoarele:

„Deși calculul care trebuie efectuat în temeiul literei (a) urmărește să asigure lucrătorului cuantumul teoretic maxim la care ar avea dreptul în cazul în care toate perioadele sale de asigurare ar fi fost realizate în statul în cauză, calculul prevăzut la litera (b) are un scop diferit. Această din urmă dispoziție urmărește numai repartizarea sarcinilor aferente prestației între instituțiile statelor membre în cauză în raport cu durata perioadelor de asigurare realizate în fiecare dintre statele membre respective *înaintea* materializării riscului” [58].

58. Calculul prestației prorata are drept obiectiv menținerea echilibrului sarcinii în materie de prestații între statele membre [59]. După cum s-a menționat într-un comentariu cu autoritate, „principiul calculului proporțional reprezintă *opusul* principiului cumulării. Potrivit acestui principiu, fiecare instituție competentă este obligată să plătească doar o parte din prestație în raport cu perioadele relevante realizate în temeiul legislației sale naționale în materie de securitate socială (a se vedea de exemplu articolul 52 din Regulamentul nr. 883/2004)” [60].

59. Astfel, susținerile Comisiei potrivit cărora aplicarea acestei metode penalizează persoanele asigurate care și-au exercitat dreptul la liberă circulație în măsura recunoscută de jurisprudență nu poate fi admis. Aceste susțineri nu țin seama de această distincție fundamentală între articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) și articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004.

60. De exemplu, pentru a-și susține poziția, Comisia face trimitere la Hotărârea Zaniewicz-Dybeck [61], dar această hotărâre este relevantă pentru procedura principală numai în măsura în care subliniază că cumularea trebuie să aibă loc la calcularea cuantumului teoretic, însă Curtea nu o extinde asupra cuantumului real.

„Într-o asemenea situație, articolul 46 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71 prevede că instituția competentă calculează cuantumul teoretic al prestației la care are dreptul persoana interesată ca și când toate perioadele de muncă pe care le-a realizat în diferite state membre ar fi fost realizate în statul membru al instituției competente. Instituția competentă stabilește apoi, în temeiul articolului 46 alineatului (2) litera (b) din regulamentul menționat, cuantumul efectiv al prestației pe baza cuantumului teoretic în funcție de raportul dintre durata perioadelor de asigurare și/sau de rezidență în statul membru al instituției competente și de durata totală a perioadelor de asigurare și/sau de rezidență realizate în diferite state membre. Este vorba despre metoda de calcul prorata” [62].

[58] Hotărârea din 26 iunie 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172, punctul 11). Subliniere în original.

[59] *Ibidem*.

[60] A se vedea Fuchs, M., și Cornelissen, R., *op. cit.*, p. 17. Sublinierea noastră. Trebuie arătat că din dosar nu reiese că pensia pentru limită de vârstă în discuție în litigiul principal se înscrie într-un „regim întemeiat pe principiul prestațiilor definite” în sensul articolului 1 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2017/492 al Comisiei din 21 martie 2017 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului privind coordonarea sistemelor de securitate socială și a Regulamentului (CE) nr. 987/2009 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a procedurii de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 883/2004 (JO 2017, L 76, p. 13), dispoziție care prevede renunțarea sau neaplicarea calculului prorata al avantajelor. Anexa VIII a fost modificată anterior în privința Poloniei prin Regulamentul (CE) nr. 988/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 (JO 2009, L 284, p. 43).

[61] Hotărârea din 7 decembrie 2017 (C-189/16, EU:C:2017:946).

[62] *Ibidem*, punctul 42. A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Wathelet prezentate în cauza Zaniewicz-Dybeck (C-189/16, EU:C:2017:329, punctele 43 și 44). Republica Cehă invocă de asemenea Hotărârea Zaniewicz-Dybeck, punctul 42, însă pentru a susține că articolul 52 alineatul (1) din Regulamentul nr. 883/2004 impune autorității competente de pensii să ia în considerare perioadele de asigurare realizate în alte state membre pentru a stabili atât cuantumul teoretic, cât și cuantumul real al pensiei.

61. Observațiile scrise ale Comisiei se întemeiază de asemenea pe Hotărârea Barreira Pérez [63], pentru includerea perioadelor necontributive, astfel cum au fost calculate în funcție de perioadele de cotizare realizate atât în Țările de Jos, cât și în Polonia, în scopul calculării atât a valorii teoretice în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i), cât și a valorii reale în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din același regulament. În cauza respectivă, o persoană asigurată care era resortisant spaniol și care a lucrat în Spania și în Germania a solicitat autorităților spaniole acordarea unei pensii prin cumularea perioadelor de asigurare realizate în temeiul legislației germane și al celei spaniole, dat fiind că persoana asigurată nu avea dreptul la o pensie numai în temeiul acesteia din urmă.

62. În temeiul articolului 46 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1408/71, autoritatea competentă din Spania a calculat cuantumul teoretic al prestației prin adunarea zilelor de cotizare efective realizate atât în Spania, cât și în Germania și prin adăugarea unei „cotizații fictive” atribuite persoanei asigurate în virtutea vârstei sale pe baza unei dispoziții tranzitorii dintr-un decret ministerial [64]. Cotizația fictivă nu a fost însă luată în considerare la calcularea prestației prorata sau a valorii reale, în temeiul articolului 46 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71.

63. După ce a constatat, la punctul 25 din hotărârea sa, că cotizațiile noționale sunt „adăugate la perioadele de asigurare efectivă în calculul cuantumului pensiei”, astfel încât acestea constituiau „perioade de asigurare în sensul articolului 1 litera (r) din Regulamentul nr. 1408/71 [65], Curtea a examinat dacă cotizația nețională trebuia luată în considerare la calcularea cuantumului prorata al pensiei.

64. Deși guvernul spaniol a arătat că un răspuns afirmativ la această întrebare risca să „provoace un dezechilibru economic grav și să transforme sistemul spaniol de securitate socială într-un magnet pentru persoanele care urmăreau să obțină o creștere semnificativă a pensiei lor” [66], Curtea a statuat că cotizațiile noționale au fost realizate înainte, iar nu după materializarea riscului (împlinirea vârstei de pensionare) în sensul articolului 46 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 [67]. Pentru acest motiv, toate perioadele de cotizare noțională trebuiau luate în considerare la calcularea pensiei la prorata reală [68], ținând totodată seama de faptul că o soluție contrară ar penaliza lucrătorul care și-a exercitat dreptul la liberă circulație [69].

65. În această privință, pot fi făcute următoarele observații.

66. În primul rând, Hotărârea Barreira Pérez pare a fi neobișnuită în măsura în care distincția dintre cumulare, reflectată în prezent la articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, și proratizare, astfel cum este reflectată în prezent la articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din regulamentul menționat, nu era esențială pentru raționamentul Curții. Astfel cum s-a explicat deja, această distincție a fost stabilită în

[63] Hotărârea din 3 octombrie 2002, Barreira Pérez (C-347/00, EU:C:2002:560).

[64] Articolul 3 litera b) din Decretul ministerial din 18 ianuarie 1967 privind aplicarea și plata prestațiilor pentru limită de vârstă (BOE nr. 22 din 26 ianuarie 1967).

[65] Hotărârea din 3 octombrie 2002, Barreira Pérez (C-347/00, EU:C:2002:560, punctul 26). Articolul 1 litera (r) din Regulamentul nr. 1408/71 a devenit articolul 1 litera (t) din Regulamentul nr. 883/2004.

[66] *Ibidem*, punctul 33.

[67] *Ibidem*, punctul 34.

[68] *Ibidem*, punctele 38 și 39. Pentru a ajunge la această concluzie, instanța s-a întemeiat pe Hotărârea din 18 februarie 1992, Di Prinzio (C-5/91, EU:C:1992:76, punctul 54). Hotărârea din 26 iunie 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172), și hotărârea menționată la nota de subsol 69 din prezentele concluzii sunt singurele alte hotărâri pe care Curtea le-a menționat atunci când s-a pronunțat pe fond.

[69] *Ibidem*, punctele 40 și 41, care fac referire la Hotărârea din 15 octombrie 1991, Faux (C-302/90, EU:C:1991:385).

jurisprudența de bază a Curții privind calcularea prestațiilor de securitate socială în temeiul Regulamentului nr. 1408/71, precursorul Regulamentului nr. 883/2004[70]. Hotărârea Barreira Pérez s-a bazat mai degrabă pe faptul că cotizațiile relevante s-au materializat înainte, iar nu după materializarea riscului. Prin urmare, Hotărârea Barreira Pérez trebuie interpretată în mod restrictiv, ținând seama de faptul că Regulamentul nr. 883/2004 constituie o măsură de coordonare, iar nu de armonizare. Astfel cum s-a arătat în observațiile scrise ale autorității de pensii, în dreptul Uniunii nu există, în prezent, un principiu al solidarității supranaționale în materie de securitate socială unitare.

67. În al doilea rând și poate cel mai important, Hotărârea Barreira Pérez privea o situație clară în care legislația spaniolă, Spania fiind statul membru competent în cauza respectivă, a adăugat, în etapa proratizării, cotizații noționale în funcție de vârsta persoanei care solicita acordarea unei pensii în Spania. Decretul ministerial care prevedea cotizații noționale intra, așadar, sub incidența sintagmei „în temeiul legislației pe care o aplică” de la articolul 46 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul nr. 1408/71 [care s-a menținut „în temeiul legislației pe care o aplică” în cadrul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004]. În Hotărârea Barreira Pérez nu era vorba despre o persoană asigurată care încerca să interpreteze legislația spaniolă astfel încât să includă perioade de asigurare realizate în afara Spaniei în calculul efectuat în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004.

68. Cu toate acestea, perioadele necontributive în discuție în litigiul principal nu intră sub incidența sintagmei „în temeiul legislației pe care o aplică”, în sensul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004, întrucât dreptul polonez permite adăugarea perioadelor necontributive numai până la nivelul perioadelor de cotizare realizate în Polonia. Trebuie amintit că, după cum a explicat avocatul general Jacobs în cauza Stinco și Panfilo[71], etapa de proratizare urmărește repartizarea echitabilă a responsabilității între statele membre în funcție de durata perioadelor de cotizare, astfel încât plata să reflecte perioada în care persoana asigurată a lucrat în statul membru competent. Acest echilibru ar fi într-adevăr denaturat, în ceea ce privește situația de fapt din procedura principală, în cazul în care prelungirea oarecum artificială a perioadelor necontributive poloneze, necesară pentru calcularea cuantumului teoretic astfel încât să fie înlăturat orice dezavantaj pentru persoana asigurată rezultat din exercitarea dreptului la liberă circulație în Țările de Jos, ar fi extinsă pentru a cuprinde etapa de proratizare și de calculare a cuantumului real prorata în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004. Trebuie amintit că cea mai mare parte a perioadelor de cotizare a fost realizată în Țările de Jos (a se vedea punctul 13 din prezentele concluzii), astfel încât denaturarea în procedura principală ar fi semnificativă dacă acestea ar fi incluse în etapa de proratizare pentru stabilirea perioadelor necontributive care trebuie luate în considerare.

69. În al treilea rând, înlocuirea indexării nivelului maxim al perioadelor necontributive din perioadele de cotizare realizate în Polonia cu perioade de cotizare realizate în Polonia și în Țările de Jos, astfel încât calculul să fie efectuat în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, iar nu în temeiul articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din acesta, este perfect logică atunci când sunt reiterate scopurile foarte divergente ale acestor două dispoziții. Sintagma „în temeiul legislației pe care o aplică” de la articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) trebuie interpretată în lumina obiectivului privind calcularea valorii

[70] Punctele 52-60 din prezentele concluzii.

[71] A se vedea punctul 54 din prezentele concluzii.

teoretice, și anume persoanele asigurate nu trebuie să suporte o reducere a cuantumului prestațiilor lor de securitate socială ca urmare a faptului că și-au exercitat dreptul la liberă circulație [72].

70. Cu toate acestea, astfel cum am explicat deja, articolul 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 are ca scop asigurarea unei repartizări echitabile a responsabilității între statele membre, în funcție de durata perioadelor de cotizare realizate în fiecare stat membru în cauză. Având în vedere acest scop, sintagma „în conformitate cu legislația pe care o aplică” necesită o interpretare literală. Cu alte cuvinte, contextul în care sintagma „în temeiul legislației pe care o aplică” este utilizată în cele două dispoziții este diferit [73]. Interpretarea literală a acestei sintagme exclude perioadele de cotizare realizate în statul gazdă din calculul care trebuie efectuat în temeiul articolului 52 litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 în ceea ce privește plafonul de o treime pentru perioadele necontributive realizate în temeiul legislației poloneze, ținând seama de contextul și de finalitatea acestuia.

71. Argumentul guvernului ceh potrivit căruia dreptul Uniunii se opune luării în considerare a unei durate diferite a perioadelor de asigurare pentru calcularea cuantumului teoretic al unei pensii în raport cu cuantumul real al pensiei nu poate fi acceptat. De asemenea, nu suntem de acord cu susținerea Comisiei în sensul că ficțiunea juridică reflectată în calculul cuantumului teoretic este prezentă în mod egal în calculul prorata al numărului total de perioade de asigurare relevante realizate în temeiul legislației tuturor statelor membre în cauză. Contrar celor susținute de Comisie, Hotărârea Menzies [74] nu se limitează la împrejurările specifice ale cauzei respective [75].

72. În sfârșit și din motive de exhaustivitate, chiar dacă calculul prevăzut în speță ar restrânge dreptul de liberă circulație al persoanelor asigurate, prevăzut la articolul 45 TFUE [76], acesta ar fi justificat de principiul solidarității sociale, care implică obiectivul legat de existența unei legături cu societatea poloneză, și nu ar părea să depășească ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia, astfel cum s-a arătat în observațiile scrise ale autorității de pensii [77].

73. Prin urmare, calculul care este reprodus la punctele 15 și 16 de mai sus și care a fost efectuat de autoritatea de pensii nu reflectă cerințele articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctele (i) și (ii) din Regulamentul nr. 883/2004 în ceea ce privește următoarele aspecte.

[72] Punctul 34 din prezentele concluzii. Astfel cum a reiterat recent Curtea în Hotărârea din 28 iunie 2018, Crespo Rey (C-2/17, EU:C:2018:511, punctele 70-72), în cazul în care dreptul statelor membre nu poate fi interpretat în conformitate cu Regulamentul nr. 883/2004, se impune înlăturarea aplicării sale.

[73] A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza Pinckernelle (C-535/15, EU:C:2016:996, punctul 40).

[74] Hotărârea din 26 iunie 1980, Menzies (793/79, EU:C:1980:172).

[75] A se vedea de exemplu Hotărârea din 18 februarie 1992, Di Prinzio (C-5/91, EU:C:1992:76), Hotărârea din 24 septembrie 1998, Stinco și Panfilo (C-132/96, EU:C:1998:427), Hotărârea din 17 decembrie 1998, Lustig (C-244/97, EU:C:1998:619), Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475), Hotărârea din 21 februarie 2013, Dumont de Chassart (C-619/11, EU:C:2013:92), Hotărârea din 21 februarie 2013, Salgado González (C-282/11, EU:C:2013:86), prin trimitere la Hotărârea din 21 iulie 2005, Koschitzki (C-30/04, EU:C:2005:492).

[76] A se vedea în această privință Hotărârea din 7 martie 2013, van den Booren (C-127/11, EU:C:2013:140, punctele 38-46). Respectarea dispozițiilor de drept derivat al Uniunii, precum Regulamentele nr. 1408/71 și nr. 883/2004, nu se opune existenței unor obstacole în calea liberei circulații, astfel cum se opune articolul 45 TFUE. A se vedea de asemenea, în ceea ce privește articolul 21 TFUE, Hotărârea din 19 iulie 2012, Reichel-Albert (C-522/10, EU:C:2012:475, punctul 38): „trebuie amintit că, deși statele membre păstrează competența de a-și organiza sistemele de securitate socială, totuși, în exercitarea acestei competențe, trebuie să respecte dreptul Uniunii și în special dispozițiile tratatului referitoare la libera circulație a cetățenilor, garantată la articolul 21 TFUE [a se vedea în acest sens Hotărârea din 23 noiembrie 2000, Elsen (C-135/99, EU:C:2000:647, punctul 33), precum și Hotărârea din 1 aprilie 2008, Gouvernement de la Communauté française și gouvernement wallon (C-212/06, EU:C:2008:178, punctul 43)]”.

[77] Hotărârea din 26 octombrie 2006, Tas-Hagen și Tas (C-192/05, EU:C:2006:676, punctele 34 și 35). A se vedea mai recent Concluziile avocatului general Kokott prezentate în cauza Staatssecretaris van Economische Zaken și Staatssecretaris van Financiën (C-133/13, EU:C:2014:2255, punctul 38).

74. Cuantumul teoretic nu se calculează prin raportare la perioadele de cotizare naționale (104) + perioadele necontributive naționale (34) + perioadele de cotizare realizate în străinătate (269), ci prin raportare la calculul care maximizează cuantumul teoretic (în conformitate cu jurisprudența Curții), și anume perioadele de cotizare naționale (104) + perioadele de cotizare realizate în străinătate (269) + perioadele necontributive naționale (124, reprezentând o treime din aceste două cifre combinate). Această formulă însumează 497 de luni reprezentând perioade de cotizare realizate la nivel național și este, într-adevăr, formula reflectată în opțiunea (b) a instanței de trimitere.

75. Valoarea reală a fost însă calculată în mod corect de autoritatea de pensii, astfel cum s-a arătat la punctul 16 de mai sus. Valoarea reală a prestației a fost calculată pe bază prorata luând în considerare 138 de luni ca perioade de asigurare realizate în Polonia (104 luni reprezentând perioade de cotizare realizate în Polonia plus 34 de luni reprezentând perioade necontributive plafonate la o treime din perioadele de cotizare naționale dintr-un total de 407 luni reprezentând perioade de asigurare în Polonia și în Țările de Jos).

IV. Concluzie

76. În consecință, propunem următorul răspuns la întrebarea preliminară adresată de Curtea Supremă a Poloniei:

Articolul 52 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 883/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind coordonarea sistemelor de securitate socială trebuie interpretat în sensul că, în împrejurări precum cele din cauza principală, la calcularea prestației de pensii, instituția competentă trebuie să țină seama de perioadele de cotizare necontributive cu o durată care nu depășește o treime din totalul perioadelor de contribuție realizate în temeiul dreptului național și al legislației altor state membre, numai în vederea stabilirii valorii teoretice potrivit articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (i) din Regulamentul nr. 883/2004, dar nu și a valorii reale a prestației potrivit articolului 52 alineatul (1) litera (b) punctul (ii) din Regulamentul nr. 883/2004.